

פרוטוקול מס' 47/ג

מישיבת ועדת-הכנסת ביום שלישי,
ט' באלול תשי"ד (7.9.1954) -
בשעה 9.00

ג ו כ ה ד: ד. בר-רב-האי - היו"ר

- י. אורי
- ב. אזניה
- מ. ארם
- א. ברמן
- ס. וילנר
- ק. כהנא
- ע. מימון
- א. רזיאל-נאור
- א. סטופ
- ב. קמין

מזכירים

- נ. חת - יו"ר ועדת-הפנים
- א. פרי - חבר ועדת-הפנים
- סר גלס - יועץ משפטי לוועדת-הפנים

ח ט ר ד: סוף אדין אלזובי

- ב. אידלסון
- ע. צנזרילוב
- ש. גרדי
- י. הדרי
- סאלח חסן ח'ניפס
- ש. לורנץ
- מ. גורוק
- ד. פלדמן
- ד. צברי
- י. רפאל

טדר-היום: א. שאלת נושא חדש שנתעוררה

בוועדת-הפנים בשעת דיון

כחוק לתיקון פקודת העיריות - עמ' 2 - 4

ב. מעטדים של חברי-הכנסת בביתוח

הלאומי - 4 - 5

א. שאלה שנתעוררה בוועדת-הפנים בשעת הדיון בחוק לתיקון פקודת העיריות -
(נושא חדש):

היו"ר ד. בר-רב-הא"י:

קיבלתי את המכתב הבא מיו"ר ועדת-הפנים:

"עקב הדיון בחוק לתיקון פקודת העיריות, 1952, בוועדת-הפנים ובקשר לסעיף 60 - בו מוצע - בין השאר - לקבוע לחברי ועדות ההנהלה בעיריות תשלום בעד השתתפותם בישיבות, הוגשה הצעה לקבוע בחוק תשלום הוצאות לכל חברי המועצות העירוניות, הצעה שנתמכה על-ידי רוב הוועדה. לעומתם המיעוט הוא בדעה שההצעה האחרונה הזאת היא בחזקת "נושא חדש" לגבי החוק הנידון - שהוא תיקון פקודה קודמת ואינו חוק חדש שלם. על ועדת-הכנסת איפוא להחליט בענין ובקשר להעמיד את השאלה בישיבת הוועדה הקרובה".

יו"ר ועדת-הפנים יסביר לנו כמה הכתוב מדבר.

ב. חת - יו"ר ועדת-הפנים:

ועדת-הפנים דנה בחוק לתיקון פקודת העיריות, הבא לתקן את עניני הוועדות, הסמכויות של מועצת העיריות ושיטת המסים העירוניים. התיקון הזה מציע, בין השאר, לתת תשלום לחברי ועדת-ההנהלה בעד השתתפותם בישיבות הוועדה. בא רוב חברי ועדת-הפנים ומציע לקבוע בחוק זה סעיף המקצה מתן תשלום לכל חברי המועצה וחברי הוועדות. דעת המיעוט היתה כי דבר זה מהווה נושא חדש, משום שהחוק אינו דן בתשלומים לחברי הוועדות, אלא בוועדות עצמן ובסמכויותיהן.

א. פרי:

איננו דנים במשכורת, אלא אנו מציעים להרחיב את התשלום בעד השתתפות בישיבות הוועדות, לא רק לגבי חברי ההנהלה, כי אם לגבי כל הוועדות ולגבי המועצה עצמה. ההשתתפות בוועדות האחרות אינה גורמת לפחות ביטול זמן מאשר ההשתתפות בישיבות ועדת-ההנהלה.

זאת ועוד. החוק הזה משונה את ועדת-ההנהלה לכל יתר הוועדות. אין זו הנהלה, אלא ועדת-הנהלה. על-כן, באה ההצעה להשוות את התשלום גם לחברי יתר הוועדות, והמדובר אינו במשכורת, אלא בתשלום בעד השתתפות בישיבות. כל זה מבחינה פורמאלית.

מבחינה מעשית, הרי ידוע שהדבר הזה נהוג למעשה גם היום בכל המועצות העירוניות. לפי שעה שאין הדבר הזה חוקי ומשרד הפנים אף מתנגד לו. אך אין להתעלם מדבר שקיים למעשה. על-כן אנו סבורים שאין כאן נושא חדש.

י. אורי:

מה לדעתם נושא חדש - מתן משכורת לכולם, או רק לאלה שעובדים בשכר?

ב. חת:

הוצאות ממש משלמים לחברי המועצה, לא כזה מדובר. הנידון הוא קביעת ניהוג כללי שחברי מועצה יקבלו שכר עבור השתתפותם בוועדות ובמועצה. המועצות על-פי-רוב פקיימות ישיבותיהן בערב, ועצם ההשתתפות בהן היא בערב, על-כן אין כאן כל מקום לאיבוד שכר עבודה. אם הדבר כרוך בהוצאות, הם ממילא מקבלים אותם.

ע. מימון:

לדעתי אין זה נושא חדש.

מ. ארם:

אין זה נושא חדש, מכיון שהנוהג הזה קיים בלאו הכי. אם נקבע שזה נושא חדש, יתפרש הדבר כאילו כל חברי המועצה צריכים לקבל משכורת. אם ניתן אפשרות לדון בנושא זה, אפשר יהיה לקבוע שרק אלה שעובדים בשכר יקבלו תשלום עבור השתתפותם בישיבות.

אני מציע להחליט שאין זה נושא חדש.

י. אורי:

במועצות הכפריות נתעוררה שאלה: מה דלינו של חבר ועדה או חבר מועצה כאשר הוא מטל יום עבודה או מוכרחים לשלוח פועל אחר במקומו, או שהוא יושב בישיבה עד לאחר חצות ואינו יכול לעבור למחרת.

אם בחליט שזה נושא חדש, לא יוכלו לקבוע מתן שכר. אך אם בבליע את הדבר לחוק זה, הרי נתיר על-ידי כך את מתן התשלום הזה.

אם ההצעה היא תשלום בעד חברות במועצה או בוועדה - הרי זה נושא חדש; אך אם השאלה היא של תשלום בעד השתתפות בישיבה בשעה שהדבר גורם לאבדן יום עבודה - אין זה נושא חדש.

ב. חת:

יש בוסחאות שונות להצעות שהוצעו, אך הכוונה הכללית היא לתת תשלום לכל חבר מועצה ולכל חבר ועדה. חברי-הכנסת אלישר ופרלשטיין טוענים שכל חברי המועצה צריכים לקבל תשלום.

א. רוזיאל-נאור:

כל אחד מן הצדדים איננו יכול להסביר את עצמו מבלי להכנס לעצם העניין. לפי דעתי אין בזה שום נושא חדש, מכיון שלפי החוק העצמות יושבות, והנוהג הזה קיים. עמדי היא שלא הייתי נותנת שכר לעובד בעבודה ציבורית. לדעתי אין זה נושא חדש.

מר גלס:

אני מבקש להפנות את תשומת-לבם של חברי הוועדה שתפקידם כרגע אינו מדיני-פוליטי אלא שיפוטי גרידא. אין כאן שאלה שמישהו רוצה שזה יהיה נושא חדש, או אינו רוצה בכך. השאלה היא, אם לפי פסיבות העניין, הוא נושא חדש. יש להתעלם לגמרי מן הדעות לעצם העניין.

מה הציעה הממשלה? הצעתה באה לתקן את פקודת העיריות בעיקר בשלוש נקודות: א. ועדות של מועצת העיריה; ב. סמכויות של מועצת העיריה; ג. שיטת המסים העירוניים. גם דברי ההסבר מתחלקים לפי 3 פרקים אלה. בכל הצעת החוק אין כל זכר לסדרי הדיון ולנוהל של ישיבות המועצה להבדיל מישיבות הוועדות. כפי שאמר כבר יושב-ראש ועדת הפנים אילו השאלה היתה של משכורת או הוצאות לכל חברי הוועדות, להבדיל מחברי המועצה, לא היה איש מעורר את השאלה של נושא חדש. מכיון שלא בכך מדובר, הרי זה נושא חדש. הממשלה לא הציעה לשנות את הנוהג של המועצות, להבדיל מן הוועדות - וזאת הנקודה שעומדת להכרעה, ואין כאן הבדל בין אדם שמקבל שכר או לא מקבל שכר, או אם זה נקרא הוצאות או שכר. הטענה של המיעוט בוועדה היתה שהממשלה לא הציעה לשנות במאומה את דיני הנוהל במועצה, להבדיל מן הוועדות.

א. פרי:

אם נאמר שזה תשלום בעד השתתפות בישיבות הוועדות - זה נושא חדש?

מר גלס:

זה אינו נושא חדש.

ב. קמיון:

אני חושב שזה אינו נושא חדש. מבחינת המציאות זה נוהג. אך מבלי להכנס לעצם העניין, לדעתי הרינו קובעים עובדה ומוציאים את כל הנושא מכלל הוויכוח, וזה יהיה הרבה יותר גרוע. משום כך אני טוען שאין זה נושא חדש.

י. אורזי:

אני מציע ששני בעלי הדעות השונות יחד עם יו"ר ועדת-הכנסת יטו להביא לנו נוסח חדש. ואז נקבע את עמדתנו. אם לא יוכלו להגיע לנוסח אחד - נחליט אם יש בשתי הנוסחאות משום נושא חדש או לא.

ב. חת:

הבעיה היא אם מותר במסגרת החוק הזה לקבוע שכר לחברי הוועדה בעד חברותם, בוועדה.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

הדוקטרינה של נושא חדש נוצרה מדבר מסוים. בראשית עבודתה היתה הכנסת נאלצת להקדיש הרבה זמן לתיקון חוקים ולא לחקיקת חוקים חדשים. במצב זה, היה טבעי שכאשר הממשלה או חבר-כנסת הביאו תיקון לסעיף מסוים בחוק, באו חברי-כנסת וביקשו להציע תיקונים לסעיפים אחרים. מכיוון שההנחה היסודית היתה לתקן רק את הסעיף המסויים, נוצרה האינסטיטוציה של נושא חדש.

הבחינה השניה לנושא חדש היא, שבדיון בוועדה מופיעות הצעות שלא שימשו נושא לדיון בקריאה הראשונה.

קיימת עוד בחינה שלישית - משקל העניין. לעתים, יש להצעה המוצעת כחוספת משקל הרבה יותר גדול מאשר להצעה היסודית. יש והצעה כזאת נבלעת בהצעה הכללית מבלי שיורגש בה, ויש שמשקלה רב יותר מההצעה היסודית והיא מפנה את תשומת-לב הכל אליה. במקרה דיון, התיקונים שהוצעו על-ידי הממשלה הם טכניים בלבד, ואיש מלבד עובדי העיריות, שנתקלים בדברים אלה, לא היה שם אליהם לב. אם יתקבל התיקון המוצע, הוא יטשטש יותר תשומת-לב מכל התיקונים המקוריים שבחוק.

לדעתם, זה נושא חדש.

ה ר ח ל ט

ההצעה שהוצעה בוועדת-פנים לגבי חוק לתיקון פקודת העיריות, בענין תשלום שכר לחברי המועצות והוועדות אינה מהווה נושא חדש.

ב. מעמדן של חברי-הכנסת בביטוח הלאומי:

ב. אזניה:

ועדת-המסנה לעניני משכורת מביאה לוועדה את ההצעה הבאה פה-אחד: מכיון שלא ההגדרה של עובד שכיר ולא ההגדרה של עובד עצמאי בתוך הביטוח הלאומי הולמות את חבר הכנסת, הרי חובתו לפי חוק הביטוח הלאומי נקבעת לפי סעיף 33 של החוק, ועל חברי-הכנסת לשלם דמי ביטוח בשעור 2,9% מהכנסתם החל מ-1.4.54. את דמי הביטוח הנ"ל יש לבנות מן ההענקת לביטוח (11%).

החלטה זו נתקבלה לאחר שברור היה לנו שאיננו מסתייכים לסוג של עובדים שכירים או עובדים עצמאיים לפי הגדרת החוק הזה, אלא לסוג השלישי, שהחוק קבע: לאלה שאינם מסתייכים לשני הסוגים הראשונים. ההנחה היא שה-2,9% ינוכו מן ה-11% שחברי הכנסת מקבלים לביטוח. אלה מבין חברי-הכנסת שיש להם הכנסה נוספת, יוכלו לבחור איפה הם רוצים לשלם את דמי הביטוח, וידורר לגזור הכנסת במקרה שירצו שהניכוי ייעשה כאן בכנסת.

אנו גם מציעים שהחוב מ-1:4 יחולק לזמן ארוך יותר, כדי שחברי-הכנסת לא יצטרכו לשלם את כולו בבת-אחת.

היו"ר ד. בר-רב-האי: המסקנות של ועדת-המשנה הן נכונות, ולדעתי לא יכולות כלל להיות מסקנות אחרות. אנו מקבלים 11% משכרנו לצרכי ביטוח, המתמכמים בערך ב-22-20 ל"י. המכסימום שמסנו משלמים דמי ביטוח לאומי לחודש הוא הסכום של 240 ל"י. זאת אומרת, שלגבי חברי-כנסת המתקיימים רק ממשכורתם בכנסת, הגבול הוא בערך 240 לירות, אולי קצת פחות מזה. לגבי אלה שיש להם הכנסות מחוץ לכנסת, אין הדבר משנה, והם משלמים דמי ביטוח רק מסכום של 240 ל"י. אני, למשל, משלם בחיפה מכל ההכנסות שלי יחד. כך יכול לעשות גם כל חבר-כנסת אחר.

ה ו ח ל ט

מכיון שלא ההגדרה של עובד שכיר ולא ההגדרה של עובד עצמאי בתוך הביטוח הלאומי הולמות את חבר-הכנסת, הרי חובתו לפי חוק הביטוח הלאומי נקבעת כחובתו של כל אזרח לפי סעיף 33 של החוק, ועל חברי-הכנסת לשלם דמי ביטוח בשעור 2,9% מהכנסתם החל מ-1.4.54. את דמי הביטוח בשעור הנ"ל יש לנכות מן ההענקת לביטוח (11%). ועדת הכנסת ממליצה שהחוב מ-1.4.54 עד 1.9.54 יחולק לזמן ארוך יותר.

היו"ר ד. בר-רב-האי: לא נתכנס יותר לפני הפגרה ועל כן אני מאחל לכם שנה טובה. בפגש לאחר הפגרה ב-9 בנובמבר

1954

הישיבה נועלה בשעה 10.00